

# დასუკადასუკადა საქარსუკადა



საქართველოს მხარეთა ეროვნული აკადემია \* LITERATURULI SAQARTVELO \* ЛИТЕРАТУРУЛИ САҚАРТВЕЛО

6 დეკემბერი, 2013 წ.

№73 (3683)

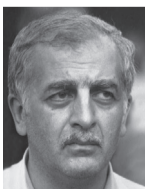
გამოცემის 77-ე წელი

ფასი 1 ლარი



33.3

ზვიად  
გამსახურდია



**დილაგა  
კახოკრიოზის  
ენაზე**

33.6

ნინო  
ქუთათელაძე



**სუიციდი თუ  
თავგანდირვა**

33.12

ზოთიუსი



**ფილოსოფიის  
ნუგეზი**

33.14

გულრ  
კოხიაშვილი



**ყვითელი  
ღებოწევა**

















**შენი ლექსი**

ძალიან მარტივია ადგე და ამ ხეივნებს,  
ამ ფოთლებს, ამ ფანჯარას გაყვე და უსამძიმრო.  
უთხარი, ასე წლის წინ თუ როგორ არხეინად  
ვიდექით. გვიხაროდა. გვიყვარდა. დანაწევრებით  
ვისხენებ, სანამ ღამეს სიზმრები დაარხევენ  
შენ მოდი, დალალებით,

შენ მოდი ქარიტების, წვიმების ანაბარა.  
სეზონზე იშვიათი, ჩიტების ნაკიანი  
წლებია. ხომ გაიგე, მეც ერთი ავარა ვარ.  
ავგისტოს ხილვებია და ხეთა სიმარტოვე,  
(უთუო სიძნელეა) შენ სხვებსაც დაუბარე,  
– ნავედი, მიგატოვეთ .

ეს იყო ყველაფერი. ანანკე , გათოვება.  
შეშლილი ფათერაკი და ძველი ფოლიანტი,  
ურჯულო ამინდები, მოდიან, მატოვებენ  
სიშავეს, ქარს მამტვრევენ და თეთრი დღეები  
აქეთაც, აღარა ღირს უბრალოდ გათენება.  
ნავადრალ ტყეებივით

სველია ჩემი გული, ურვა და საშინელი,  
(რაფაზე დაკონილი, ყვავილთა წყვილებია).  
იყო და არა იყო.. სულ ცოტაც გამიძელი!  
იყო და არა იყო.. გელოდი ამ მიწამდე!  
მე აქ ვარ. სიყვარულის უქულო მასპინძელი,  
ნეტავი, დამიცავდე,  
ნეტავი, დამიცავდე!

პირველი წერილი ვიბოს  
ვიცი, ამ ხასიათს ცივი კალვადოსი შვენის.  
ძმებიც აქ არიან, გარეთ გაიხედე, ვიბო!  
ჩემი არყოფნა ჩემი ლექსები და შენი  
ქუჩის წვიმა არი, მწვანე ფოთლებია. გიჯობს

დარჩე სველ ხეებთან თვალბდახუჭული, სირჩით.  
სადაც ბავშვობა და დღეთა საფლავები მოჩანს.  
როგორც ჩვენ გვასწავლეს, ამ დროს მობრუნება  
გიჭირს,  
როცა მიდიხარ და იცი, ყველაფერი მორჩა.

**ბოლო ლექსი**

არავინ არა ჩანს. წისქვილებს ატირებს სიბერე.  
წვიმას გამაყოლე, რომ წმინდა მიწები მენახა  
(სადმე აქ მოვკვდები) მახსოვხარ  
ენკენისთვისფერი.  
და ის, ვინც ვერ ვპოვე, მუხლამდეც ვერ შევწვდი,  
შენა ხარ !

აქ, სადაც მთებია, თოვლიან ხილების ამარა.  
ხსოვნაა თმების და სითბოა თვალების, გიშერის.  
გთხოვ, ჩემზე ნუ ეტყვი, ნურავის ნუ ეტყვი,  
დამალე.

შენ ჩემი მიწა ხარ, შენ სიყვარული ხარ, მიშველი.  
და მაინც სიზმრამდე, იქამდე მაცხოვრე. ქარიან  
სიმღერას გაყვები შორ ზღვებში ჩაცვნილ  
ნავებთან.

(სადმე აქ მოვკვდები), შენს იქით აღარსად არიან,  
შენს იქით ტყე არის და ზამთრის პირველი  
წამება.

გზებია უფოთლო. მინდორთა, ნიავთა ღალადი.  
ხილვათა ბოლოა, წლების წინ ნაწერი სიტყვები  
(იესო შენ მაინც... შენ მაინც... აქა ვარ მარადის).  
ვინც მუდამ მელოდა, ვინც ხელს მინოდებდა,  
მიყვები

ბოლომდე და შენი დაღლილი ხელების ღანდია  
ბალებთან და შენი მზისკარა თვალების ნოველა

(სადმე აქ მოვკვდები), ჩემთანაც მოდიან, დადიან,  
ვწვები და მათ გვერდით ღვთაებრივ აღსასრულს  
მოველი.

მერე კი დარდები ჩემს მხრებზე ეწყობა. თქორია,  
თბილია ბალახი, ნაცადი ბეღია, მივდივარ.  
შორსა ხარ, შორსა ხარ ! ტოტივით მაქანებს  
ბორიო

და შენი ცხოვრების პატარა მოთხრობის გმირი ვარ.

აი, აქ მოვკვდები, ჩემო.

**დასრულების**

თოვლი ამ ბაღში, ნოველაა მხოლოდ და მხოლოდ.  
შენ დგახარ, როგორც არმოსული დღეების მიძიმე,  
დაუნდობელი განაჩენი. ეს თეთრი მოლი  
უბრალოდ ძველი სიმღერაა, რომ მიკლავს იმედს,

მიკლავს სიზმრებსაც, მიკლავს უფალს და უფრო  
ვხვდები,

რატომ მიყურებ, (რატომ ძერწავ ფოთლებით იმ  
გზას,

სადაც შემორჩა ხმელი თივა და ჩემი ძვლები),  
ასეთ დროს როგორ ემსგავსები იესოს იგავს,

როგორ მოდიხარ, როგორ ნელა და ვიმტვრევ  
დარდებს,

როგორც დასჯილი მდუმარება შორეულ ხედის.  
მე ვხედავ თოვას. მე ვხედავ და ეს თოვლი  
დადებს,

უნინდებურად, ჩემს წინ მდგარი ხეების  
გვერდით.

შენ უფრო ასე,  
არ დამტოვებ,  
შენ უფრო მაცლი  
ცხოვრებას დაღლილ მევენახეს, მანახებ ხელებს  
და მათი თბილი ჩაჭიდების, დაკოცნის ნაცვლად,  
მე ჩამოვჯდები, ვილოცებ და ყველაფრის მერე

შემრჩები, როგორც სილამაზე, სიკეთე, დაღლა.  
ნახვალ და ზამთრის დაბერების სურვილში  
გავძლებ.

არაფერია. მე დავრჩები მინდვრების მალლა  
და ბალახის სუნს დავიტოვებ ქვებისფერ კანზე .

**ზამთრობა**

და იყო კაცი, ნამოსული ფოთლების მთიდან,  
გვიან ზამთარს რომ დამიძახა. გვიანმა ქარმა  
თეთრი სახლები მიატოვა, რისთვისაც ღირდა  
სიკვდილი, მე ვერ გავიგონე. შემინდეთ, მაგრამ

თქვენს მერე ვეღარ, ვერ დაადგა საშველი იმათ,  
ვინც ცხოვრებაზე დაწერეს და უბრალოდ  
დაწვენენ  
ბალახზე, ტანზე ნაიფარეს ლექსი და წვიმა  
(თქვენი სიზმრებიც დაგიტოვებს). თქვენ უკვე ანი

ვერ მოშორდებით ცივ ალაგებს, დაღლილი  
ივლით.  
ჩვენს ოთახებში ამოავსებთ დაბზარულ კედლებს  
თქვენი ხილვებით, მოგონებით, ლოცვებით,  
იმით,  
რისთვისაც ყველა დავილუპეთ, რისთვისაც  
ვევნიეთ

ამ ზამთარს. ხეებს აღარა აქვთ ჩიტების სუნი,  
პირიქით მათი სიბერეა, მეტადრე ცივა.  
როდესაც დგახარ არყოფნამდე, როდესაც უსმენ



**გზა საინდრავა**

პირველდღეობას ფოთოლწასვლის და პირველ  
სიტყვას

აქამდე ართქმულ, არდანერილ შენი ცხოვრების,  
სადღაც რომ ხმელი, მონაბერი ღიმილი აკრავს.  
მე შემიძლია არ გავთავდე გათოვებამდე  
და ყველაფერი დავივიწყო. შემინდეთ, მაგრამ ...

\* \* \*

მთები ღრიალებენ, მთები გუგუნებენ, ქალავ,  
შენი თვალბივით ნისლი ითენთება ქედზე.  
სადღაც დაკარგული ძველი მწუხარება მახლავს.  
სადღაც მომაკვდავი, შენი ნაფეხური მეძებს .

და ცივ დარიალთან ისევ გამოვიბი, უკრავს  
სველი ჭიანური – ვაი, დედასაო, ფრთები –  
ისე ნავედი, რომ აღარ მოვიხედე უკან,  
ისე დაგტოვე და ...  
ქალავ, მომეშველე, ვკვდები !

**ღამევილობა**

ისე მტოვებ და ისე მიდიხარ  
ამ ფანჯრებიდან და ცივ ხიდებზე  
წახვედი. მცივა, მცივა დიდი ხნით,  
უკვე ძმებიც რომ ვეღარ მიგებენ.

მე გუგუნების ქვეყნის ცა მინდა,  
წასვლა უაზროდ, წასვლა იმედით.  
გარეთ იმტვრევა ამ თვის ამინდი,  
და ჩემს თავამდე ჯერ ვერ მივედი.

არადა, ფარდის მიღმა მიყურებს  
ქალი, რომელიც ადრე მიყვარდა.  
გულზე დავიწყობ ჯვარის ფიგურებს,  
ელი, შემინდე, ახლა მიზანთან

ისე ახლოა ჩემი ცხოვრება,  
რომ ვიცი, უფრო დიდ ხვედრს ავიტან.  
ბელურებს სარჩოს ვენათხოვრები  
და გვიან ღამით გავალ სახლიდან.

შენ, საყვარელო, ალბათ, სულ მალე  
დამტოვებ. ძვლებში მირტყამს ციება.  
შენ, როგორც ურჩი პოეტის ქალი,  
უღმერთობასაც გაპატიებენ.

ხო, როგორც ამ წლის პირველი მართვე  
ჩემი მარტია ჩემი ცოდვებით.  
და სხვებზე ადრე წასული მგზავრი  
თაობებს აღარ ვემახსოვრები...

„მყუდრო ბინა ბრწყინავდა, როგორც აკადემია!..“

ყველა სხელი, სდაც ხვენ ვართ, არის აცადემია,  
ყველა აცადემია, სდაც ხვენ არ ვართ, არის სხელი!





▶▶ დღეს უკვე ყველასთვის ცნობილია, რა განუზომელი ზეგავლენა მოახდინა უიტმენის შემოქმედებამ მეოცე საუკუნის მსოფლიო პოეზიაზე. ემერსონის შემდეგ უკვე ადვილი იყო უიტმენის მნიშვნელობის შეცნობა. ემერსონმა გამოალო ის სარკმელი, საიდანაც უკეთ ჩანდა უიტმენის შემოქმედების სრული პანორამა. უიტმენის პირველადი მომჩენი ემერსონი უნდა ყოფილიყო, ემერსონი, რომელიც თავის ტრაქტატში – „ბუნება“ – წერდა:

„ენა მესამე მადლია, რასაც ბუნება უწყალობებს ადამიანს. ბუნება ფიქრებს სხვადასხვანაირად გამოხატავს.“

1. სიტყვები ბუნების მოვლენებს აღნიშნავს.

2. ბუნების განსაკუთრებული მოვლენები განსაკუთრებული სულიერი მოვლენების სიმბოლოებია.

3. „ბუნება სულის სიმბოლოა“ („ესეები“, ინგლისურიდან თარგმნეს პაატა და როსტომ ჩხეიძეებმა)

მიუხედავად უდიდესი მადლიერებისა, მოგვიანებით, უიტმენი წერილში – „ემერსონის წიგნები“ – მორიდებით აღნიშნავს, რომ შეეხება მხოლოდ ნაკლებ ამ წიგნებისას და ღირსებაზე არ ისაუბრებს. უიტმენი წერს: „თუმცა ავტორი (ე.ი. ემერსონი) ბევრს ლაპარაკობს თავისუფლებაზე, ველურობაზე, უბრალოებასა და უშუალოებაზე, სხვა არც ერთი ნაშრომი არ ყოფილა უფრო მეტად დაფუნდებული ხელოვნურ განსწავლულობასა და მოკაზმულობაზე (ამას თვითონ კულტურას უწოდებს), სამიოდე თაობის მიღმა რომ ამოზრდილა და იქიდან გადმოსცემია. ეს კეთებაა, არაცნობიერი ზრდა კი არა. ეს არის ფაიფურის ფიგურები თუ ქანდაკებები... მარმარილოსა თუ წითელი ხის თაროებზე დასაწყობად, ბიბლიოთეკებსა თუ სასტუმრო ოთახებში...“ („ესეები“, ინგლისურიდან თარგმნეს პაატა და როსტომ ჩხეიძეებმა).

ეს მაგალითი იმიტომ გავიხსენე, რომ კიდევ ერთხელ მეჩვენებინა ჩვენი მწერლებისა და, საერთოდ, ლიტერატურათმცოდნეებისთვის თუ რა ობიექტური და პირუთუნელი აზრის გამოთქმა შეეძლოთ ამერიკელ მწერლებს ერთმანეთის წიგნებზე თუ მოღვაწეობაზე, მიუხედავად პიროვნული ურთიერთობებისა.

ემერსონმა აღმოაჩინა პოეტი უიტმენი, მოგვიანებით უიტმენი ემერსონის წიგნებში ეძებს მხოლოდ ჩრდილოვან მხარეებს: „მე მსურს მისი (ემერსონის) კრიტიკით დავიწყო – და ამით დავამტკიცო, რომ შეუთვისებელი არ დამრჩენია მისი უღრმესი გაკვეთილები. ემერსონის წიგნებს განვიხილავ დემოკრატიული და დასავლური თვალსაზრისით“. აი, ამგვარი დემოკრატიული და დასავლური თვალსაზრისისგან თითქმის სრულიად თავისუფალი თანამედროვე ქართული მწერლობა, რადგან ლიტერატურული კრიტიკა (თითო-ორლა ავტორის გამოკლებით) აღარავის აინტერესებს.

რადგან ჩვენში ისევ ძლიერია მოთხოვნილება ვინმეს ან რაიმეს კულტის შექმნისა, კვლავ მინდა შეგახსენოთ ბორხესის სიტყვები: „ყოველნაირ კულტს ახასიათებს რაიმეს იმ ზომამდე განდიდება, რომ ის ბოლოს არარად იქცევა“. ასე იქცნენ ჩვენში არარად დითირამებით შემკული და მოგონილი კულტები.

და მაინც, მწერლობა ყველაფერთან ერთად, რისი ჩამოთვლაც შეუძლებელია, მოწყენილობასთან ბრძოლაც არის. იქნებ ამ ესეს წერისას მეც მოწყენილობას ვებრძვი, რადგან ამქვეყნიურ ცხოვრებაში („დაუსრულებელ და აბსურდულ სიზმარში“ – შოპენჰაუერი) შემოქმედება უფრო რეალურია, ვიდრე ყოველდღიური სინამდვილე. ■

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტური თვითმმართველობა დღესდღეობით საქართველოში ყველაზე ძლიერი სტუდენტური ორგანიზაციაა, რომელიც მთლიანად სტუდენტების ინტერესებსა და სურვილებს ემსახურება. ის, აგერ უკვე მე-7 წელია, 2006 წლიდან არსებობს როგორც ერთადერთი ლეგიტიმური სტუდენტური ორგანიზაცია და ინარჩუნებს კიდევ ამ სტატუსს.

2013 წლის შემოდგომის სემესტრი სტუდენტურმა თვითმმართველობამ წარმატებით დაიწყო და უკვე განახორციელა სტუდენტებისა და უნივერსიტეტის ადმინისტრაციისთვის უამრავი საინტერესო პროექტი.

# სტუდენტური უსტრუქციან



სტუდენტური თვითმმართველობის ორგანიზებით 9 ოქტომბერს, 13:00 საათზე, გაიმართა მშვიდობიანი საპროტესტო აქცია დვანისა და დიცის სოფლებში რუსული საზღვრის გადმონევისთან დაკავშირებით, რომელზეც სტუდენტებმა ე. წ. ადმინისტრაციულ საზღვართან შექმნილი ვითარება გააპროტესტეს — უნივერსიტეტის პირველი კორპუსის ეზოში საქართველოს რუკის კონტურზე სახელმწიფო ჰიმნის ფონზე ცოცხალი ჯაჭვი შეკრეს და ხელი მოაწერეს პეტიციას „ვგმობ ოკუპაციას“.

თვითმმართველობა ხშირად ატარებს საქველმოქმედო ღონისძიებებს; თითქმის ყველა ღონისძიება, რომელიც სააქტიურობის დარბაზში ტარდება, საქველმოქმედო ხასიათისაა. კულტურის დეპარტამენტის ორგანიზებით 22 ოქტომბერს 18:00 საათზე, ნანა კვარაცხელიას დასახმარებლად გაიმართა საქველმოქმედო კონცერტი „British Rock For Life“ და თსუ-ის სტუდენტური თვითმმართველობის მეშვეობით მას გადაერიცხა ქიმიოთერაპიისათვის საჭირო თანხა. კონცერტში მონაწილეობდნენ ახალგაზრდული მუსიკალური ჯგუფები: Strolling Tones, Global Express, Perfect Strangers, The Bottomless Ocean, Unlimited, Getaway Car.

კულტურის დეპარტამენტის ორგანიზებით 21 ოქტომბერს, 19:00 საათზე უნივერსიტეტის პირველი კორპუსის სააქტიურობის დარბაზში ჩატარდა სპექტაკლი „ჯინსების თაობა“ — თავისუფალი თეატრის დასის მსახიობების მონაწილეობით. ძალიან სიმბოლური და ემოციური იყო სწორედ უნივერსიტეტში, სტუდენტებისთვის დადგმული „ჯინსების თაობა“, რადგან ყოველი ახალგაზრდა ადამიანი, ყოველი სტუდენტი თავის თავში იმ მემკვიდრეს ხედავს, რომელმაც მონაწილეობა, გაფრენილიყო იმ რეალობიდან, რომელში გაძლებაც აღარ შეეძლო. ალბათ, სწორედ ამიტომ, უნივერსიტეტის პირველი კორპუსის სააქტიურობის დარბაზში ნემსსაც ვერ ჩააგდებდით — წარმოდგენას 1500-მდე სტუდენტი დაესწრო.

უნივერსიტეტში 7 ფაკულტეტი : ჰუმანიტარული, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა, იურიდიული, ეკონომიკისა და ბიზნესის, ზუსტ და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებათა,

სამედიცინო და ტურიზმის სკოლა. ამ ფაკულტეტებზე 100-ზე მეტი მიმართულება გამოიყოფა, რომელთა სტუდენტებსაც სხვადასხვა ინტერესი და მისწრაფება აქვთ. ამის მიხედვით, თვითმმართველობასაც აქვს სხვადასხვა დეპარტამენტები: კულტურა, განათლება და მეცნიერება, სპორტი და ტურიზმი; ამ დეპარტამენტების წარმომადგენლები სტუდენტებისთვის საჭირო დეპარტამენტის შესაბამის ღონისძიებებს გეგმავენ და ცდილობენ მაქსიმალურად დააკმაყოფილონ სტუდენტების ინტერესები, პასუხი გაეცეს მათთვის მტკივნეულ და საინტერესო კითხვებს.

თვითმმართველობა ასევე ცდილობს, იზრუნოს სტუდენტების კარიერულ და



თათა ბაქაშვილი

წარმოდგენილი იქნება ბევრი საინტერესო პროექტი.

სპორტის დეპარტამენტი მრავალფეროვანი და მრავალრიცხოვანი ტურნირებითა და ოლიმპიადებით ანებივრებს სტუდენტებს და თვითმმართველობა ყოველთვის ცდილობს, გამორჩეული და განსაკუთრებული ყურადღება გამოავლინოს გამარჯვებული სტუდენტების დაჯილდოებისას. ამ დროისთვის ჩატარებული ან ტარდება ტურნირები ფეხბურთში, კალაბურთში, ფრენბურთში. დეპარტამენტი ასევე ცდილობს, არ შემოიფარგლოს მხოლოდ ფიზიკური აქტივობებით; ხშირად აწყობს სპორტულ ვიქტორინებს. 31 ოქტომბერს, 15:00 საათზე ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტზე ჩატარდა სპორტული ვიქტორინა, რომელში გამარჯვებულებისთვის პრიზები შემდეგნაირად გადაიწილდა:

I ადგილი – საშინელებათა ლაბირინთის აბონემენტი; რუსთაველის თეატრის მოსაწვევები.

II ადგილი – საბილიარდო კლუბ რიოს აბონემენტი.

მონაწილეები ასევე დაასაჩუქრა პარტნიორმა კომპანია BESMART-მა.

5 ნოემბერს, 19:00 საათზე, თსუ-ის პირველი კორპუსის სააქტიურობის დარბაზში კულტურის დეპარტამენტის ორგანიზებით გაიმართა პირველი ქართული REGGAE ჯგუფის „REGGAEON“-ის სოლო კონცერტი. ამ ღონისძიებას 1600-მდე სტუდენტი დაესწრო და, იქიდან გამომდინარე, რომ მათ ძალიან უყვართ ეს ჯგუფი, ვოკალისტ ლაშა ნოზაძის სიმღერას თითქმის მთელი დარბაზი უერთდებოდა სიმღერისას. კონცერტზე შესრულდა ყველასთვის საყვარელი და ცნობილი სიმღერები. ღონისძიების მიზიურულს კი სიურპრიზი იყო სცენაზე ჯგუფ „ფრანის“ გამოჩენა, მისმა სოლისტმა გაგა ნიჟარაძემ და ლაშა ნოზაძემ პირველი კორპუსის სცენაზე პირველად შესრულეს ერთობლივი ნამუშევარი — ბალადა, რომელმაც სტუდენტების დიდი მოწონება დაიმსახურა.

სტუდენტური თვითმმართველობა არ აპირებს ამ პროექტებზე შეჩერებას. იგი კვლავაც ბევრ საინტერესო პროექტს შესთავაზებს სტუდენტ ახალგაზრდობას. ■





დავით აღმაშენებლის ხსენებით



ვასილ კოსტავილი



\*\*\* მზე ხელისგულზე აწევს მკათათვეს, ნისლივით შორს ხარ და მენატრები... ხენი ვნებიან სიზმარს ხატავენ, ვით შენი კაბის ქრელი ნაჭრები...

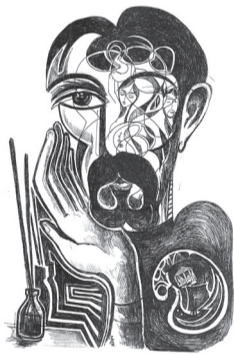
მომწყურებია წყაროს სიცივე, რომ გავიგრილო გული ეული... ცხელ ორღობეში ჩიტი ნივნივებს, მარტოსულობით გადარეული...

და, ალბათ, უნდა რაღაცა მითხრას, შემაგრძნობინოს, რომ არ ვარ მარტო... ლანდნი მოსულან ორღობის ქინჭრად, ნიავი უსტვენს და ფოთლებს ართობს...

სურათთა ქარვას ვალაგებ ზვინად, სახიერების ხილვით ვერთობი... ანგელოზივით მკლავებში გძინავს, შორით ღრუბელთა მოჩანს ფერდობი...

ფიროსმანი

სამოთხის ბაღში ეძინა მთვარეს, ხედავდა მუზად მოვლენილ სიზმარს... აქტრისა იდგა სამყაროს გარეთ და მოლიმარი რჩებოდა მიღმა...



იცოხნებოდნენ უზღვავე ყვავილებს, ღრუბლადაქცეული ლაბა ხარები... თვალეში ენთოთ ცის სინამდვილე ვარსკვლავთა მსგავსი გაელვარებით...

ლოდინით სავსე კრთოდა სანთელი, მგზავრებს უკვირდათ რიგი ურემთა... ყვავილთა ზღვაში თოვდა ნათელი, ცა სულში სიზმრებს აფათურებდა...

\*\*\* ვერ მიერთგულებს მზე გიორგობის, ღრუბლებისაკენ მიაპყრობს თვალეებს... გაირინდება ჩიტი ორღობის, ცას ახედავს და გუბის წყალს დაღვეს.

ალუკვეციათ ბერად ფოთლები, საკურთხეველთან დახრილ მყინვარებს. ნისლს ჩაუყლაპავს ლურჯი სოფლები, ხევს შეაშინებს წყლის სიმძვინვარე...

შემოიჭრება თოვლის სიცივე, მინას დააფენს ჭირხლიან საბანს. ტაძრად სანთელი გაიციმციმებს და ხილვასავით გაქრება სწრაფად...

ჩამოცვივდება ტკბილი მარცვლები, სიცივით დამზრალ, ფერად აკიდოს... ხელშეუხებლად ხელშესავლები, მტევანს ისევე როგორ დაჰკიდო?!

შეერკინება ბედი სიყვარულს, ღამე დაღესა და სიჩუმე – ხმაურს. თალხი შემოსავს მზერას მხიარულს, ჟამი უჟამოს გაყვება ცხაურს...

ვერ მიერთგულებს მზე გიორგობის, ღრუბლებისაკენ მიაპყრობს თვალეებს... გაირინდება ჩიტი ორღობის, ცას ახედავს და გუბის წყალს დაღვეს.

ნაგებული თამაშის გარჩევა სიბერე

შემოხვევიან სოფელს ნისლები, ნუხელ ნაგებულ თამაშს არჩევენ... ბერმუხებივით დგანან ქვისლები, თოვლი ამძიმებთ, ქარნი არბევენ...

გადაუფურცლავთ თითებს სარჩევი, ფიქრის მდინარე დაღმართს მიჰყვება... სიბერე არის ჟამი გარჩევის, სიბრძნის მუსიკა რომ დაიწყება...

მელოდიურად ხერხავენ სიმებს, აფორიაქებთ რკინის სიცივე... წყდებათ ტოტები ხმელი და მძიმე, მაინც სხეულის უკვირთ სიმძიმე...

გამარჯვებული რჩება არავინ, მორებად აქცევთ ხმა შემზარავი... გამოუხშირავთ თანატოლები, ცის სიდიადეს დანატოლები...

შემოხვევიან სოფელს ნისლები, თავთან ნაგებულ თამაშს არჩევენ... ბერმუხებივით დგანან ქვისლები, გადაუფურცლავთ თითებს სარჩევი...

ლაზარი

ლაზარეე!.. სანუთრო ზანზარებს, აკლდამის კედლებში გამჭოლი ქარია... ხეებმა ტოტებით გათხარეს სამარე, ცამ ძმარი ნალველში ღრუბლებით არია...



მწყურია!. ნისლივით ვერ მამჩნევს ურია, მიჰყვება ბალღამით ავსებულ ნარიანს... უკუნში ჩაძირულს მზის ხილვა მწყურია, თუ შენი ალერსი, დედაო, მარიამ!..

ლაზარეე!.. ვგულისხმობ ნაზარევს! სასწაულმოქმედი ეს ჩემი ჯვარია... ცივ ქვათა სიჩუმეს ხმაურით ნაბზარევს, უსიზმრო ქაოსში რად მიმიხარია?!

\*\*\* ჩამეხუტეო! – ჩურჩულებს წვიმა და ჩაფიქრებულ ფოთლებს ასველებს... ღრუბელი მღერის ფოთოლთა მიღმა, სახლები გვანან დაღლილ მთამსვლელებს... გრძობათა მწვერვალს დაღამქრავს ელვა,

გზა გაილვავს სარკმელთა შორის... გაქრება ჩუმი დარდი და ღელვა, ოცნება, ხილვა, ლანდი და ჭორი...

გალუმპულეები ქოლგის ქვეშ ვშრებით, უთქმელმა სიტყვამ დაკარგა ფასი... ერთიმეორეს ვეხებით მხრებით, ალერსით, ვნებით ივსება თასი...

ცას ჩამოვიტან ნიაღვარივით, ჩამეხუტეო! – ჩურჩულებს წვიმა... მერე ავტყდები ნიაე-ქარივით და ავმღერდები ფოთოლთა მიღმა...

\*\*\* მიეფიცება ენკენის სიციხეს ჩამოკრეფილი ბებერი ვაზი... მამაპაპულ სიმღერას იწყებს, დატკბილულ მხარზე კაჭკაჭი აზის...

დაუხვდებიან ჭირხლთა სიცივეს მზითა და წვიმით სავსე ლერწები... მოსიყვარულე თვალში ციმციმებს სანთელი ლოცვად შენახვენები...

ნისლივით მინდა შევახო ხელი ალაზნის თმათა აფოფრილ ზვირთებს. გვარწევდეს ტრფობით მუსიკა ნელი, ჩემს ფართო მხრებში თავს მორცხვად ხრიდე.

დღეთა ფერადი ფოთოლი ათოვს მონატრებაში ჩაძირულ სიზმარს... შემოვრჩენივარ სანუთროს მარტო, თბილი მდინარე შენსავით მიყვარს...

ტურებს მინვდიან ბრონეულები, ამბორისათვის მონეულები... ქიზიყში სტუმრად მონეულები, ქარვათა თოვლში – ძონეულები...

ხეთა რტოებში აღმართულ რტოებს მზე სიყვარულით ჩამოაღნება... მოგონებანი თოვენ და თოვენ, რომ მაგრძნობინონ ზღვა მონატრება...

მივეფიცები ენკენის სიციხეს, ჩამოკრეფილი ბებერი ვაზივით... ავშრიალდები, სიმღერას ვიწყებ, ცას მოვედები უსურვაზივით...

2012 წ. 13 სექტემბერი

მთის სასთუმალზე ჩაცურდა მთვარე, უკანასკნელი იმედიც გაქრა... დამრჩა იარა, მძიმე და მწარე, მკერდში ვერასდროს ჩავიკრავ მაგრად...



ნათელმოსილი იდგა სამება და უხილავის ხილვას ელოდა... ჩემთვის სიცოცხლე იქცა წამებად, მშობელი სიკვდილს არ მოელოდა...

აჭრიალებდა მენამულ კარებს, უკანასკნელი სუნთქვით ნიავი... მამა მისდევდა სამოთხის ქარებს, მე ვივსებოდი დარდის სიავით...

პირველად დავრჩი სრულიად მარტო სიჩუმის ზღვაში, როგორც იაქი... სამარეს ზეცის ცრემლები ალტობს, სულს ეკრძალება ნისლთა თრიაქი...





# სამი „ნიერილი“ ზესონ თამაზ ნიზნიჭიძის

•  
მენატრება, ჩემო თამაზ,  
ზედ ქვა მედოს რიყის.  
პოეზიამ შემოლალა  
უამრავი „ციყვი“.

დალი მშანთავს დღეთა მწველთა,  
გულით დავალ მისნის,  
ბევრი ლექსებს დორბლით წერდა,  
ცოტა წერდა სისხლით!

(მამლაციწინას რა მოვთხოვო,  
დაიკვლება ერთხელ).  
„პოეტების“ თავებიდან  
ბზე ვერ გამოვბერტყე!

გასარკვევი გავარკვიე,  
მისახვედრელს მივხვდი,  
ვისაც გული დავუთესე,  
უგულობით მიხდის!

მავანს უნდა დამაჯეროს,  
აღმა მიდის მტკვარი,  
რომ სიკვდილი ცოცხალია,  
ხოლო ვაჟა – მკვდარი!

სად ხარ, სულო!  
რად ვერ გამხელ!  
რად იხრჩობი წვირში.  
პოეტები უნდა გახდნენ  
საქართველოს ღირსი!

2005 წელი

## სადა ვარ?!

გონა კელენჯერიძე მომკვდარა!  
გონა ქუშაშვილი მომკვდარა!  
გონა ელოშვილი მომკვდარა!  
...  
გონა ხარანაული დარჩომილა,  
მღვრიე სიცოცხლით დახრჩობილა!

ვაზი მარჩენალი გახმობილა!  
წიქარა ხნულზე დამხობილა!

... ეს ცხადი სიზმრად მინახავს...  
მიმოვიხედავ და – ვინა ხართ?!  
გიორგი ხარ თუ თინა ხარ!  
ალექსი ხარ თუ ზინა ხარ?!

... სალამურიანს გაეძახე,  
პატარა მცხეთელ მეცხვარეს,  
თვალეები სისხლით შევცვარე,  
ვერაფერი ვერ შევცვალე!

... ეს უმნიფარი სად თიბავს!  
ეს უდღეური სად ლესავს?!  
რას ერჩის ამ მზის ათინათს,  
რად ერჩის ქართველთ საესავს?

გული დავწურე მტევანად,  
ჩუკენთა დასატევარად,  
გული – ლადარის სადარად,  
მიმოვიხედავ – სადა ვარ!  
ზვიადური ცადაა!  
ქეთელაური ცადაა!  
რა ბ უ ზ ა ნ კ ა ლ ი ი რ ე ვ ა,  
ს ა დ ა ვ ა რ ?!

## (გული – „არამოთხოვნადი პროდუქცია“)

ეს „ანაობას“ თამაშობდა,  
ის – „მურმანობას“.  
(არცერთს ანუხებდა უმადობა).

ვინც საქართველოს „გურმანია“,  
გული გაუპოს დანამა,  
უბრალოდ, მურმანი მურმანია,

ანა – ანაა!  
ტემპერატურა მდულარეა,  
ნიაფი დიდი ძღვენია.  
ხალხს ქელეხები უხარია.  
„მწუხარე“ სახით ძღვებიან.

მკვდრებო, თქვენთან ვარ ალავერდი,  
ცოცხლებში ბევრი „გვრიტია“,  
კარგი გვარია არაერთი,  
(მაგრამ ნიჭს გვარი ჰკიდია!)

ვაი, შენ, ჩემო ერთგულეზავ,  
ვაი, შენ, ჩემო თავდადებავ,  
კომერციული თვალსაზრისით  
ზედმინევენით მკვდრად დაბადებავ!

სუყველამ, უცებ, ერთდროულად,  
ემშაკის ჰანგზე მოუქცია,  
ჩემო „ჩანოლილო ნედლეულო“,  
არამოთხოვნადო „პროდუქციავ“!

... გ უ ლ ო!  
სიცოცხლით არ დამინდო,  
გ უ ლ ო!  
ნუ დამიღონდები.  
ფრთხილად: გ უ ლ ო, შე მარგალიტო,  
ლ ო რ ე ბ ი!  
ლორები!  
ლორები!

## არ მრთავენ ნებას

კაცი ვბერდები, დაბერების არ მრთავენ ნებას!  
მყავს მეგობრები – მეგობრობის არ მრთავენ ნებას!  
სიზმრად მინახავს, რაც მოხდა და რაც დღემდე ხდება,  
სამინე თვალეებს მშიერი და მწყურვალე ხვდება!.

რა კლდეს შევასკდე,  
სული ტირის და გული კვდება,  
რომ დაპურება-დარწყულების  
არ მრთავენ ნებას!

აკრძალულია ამ ქალაქში ათივე მცნება,  
ტყვიას მესვრიან!  
ძალის შვილი ყოველთვის მცდება!

ამ საქათმეში მამლის ჯიში  
თანდათან წყდება,  
საქართველოში ქართველობის  
არ მრთავენ ნებას!

ვირობა არ მსურს, აჯილდობის არ მრთავენ ნებას!  
მჩენენ, მკაფავენ, ხმლის მოქნევის არ მრთავენ ნებას!  
მ ა მ უ ლ ი მინდა! სიყვარულის არ მრთავენ ნებას!  
სიცოცხლე მსურის – სიცოცხლისას არ მრთავენ  
ნებას!

კნუტებში ლომმა მივისაჯე  
კნავილთა თმენა!  
დამშეულ ვირთხებს ვერ ვაჭამე  
ქართული ენა!  
გულ-ღვიძლი წამლად დავუნაყე სამშობლოს სნებას,  
არ გამაკარეს – მკურნალობის არ დამრთეს ნება!

ცას მივაძახე:  
„ეს ედემი რჩებათ მყრალ ტურებს!“  
„მართალი ხარო“, –  
ვარსკვლავებმა დამიდასტურეს.  
რად მიღალატეთ, ვარსკვლავებო, მზირალნო  
მწყრალად,  
დაგაბნელებდით, მაგრამ ამის არ შემწევს ძალა!

## ... დრო არის...

რა დრო არის, რა დროს წლებია,  
რა დროს თოვლი და თოვლის ფანტელი!  
ჯერ ჩემი თავი არ მომსწრებია,  
მ ე და მ ე-ს სადღაც დავიფანტენით!

წესად აქციეთ მამაძალღობა,  
ჯილდო მიიღეთ უფლის გამობაში,



გიორგი სარანაშვილი

უნდა მოვესწრო მე თქვენს ჩაძლობას,  
უნდა ვიცხოვრო უდროობაში!

შხამად მიქციეთ ყრმობის წამალი,  
დავმარხეთ – მამულს ვინც კი ვუხდებით!  
ღვთით ბოძებული წლები ნაგვართვით,  
ვალი დაიდეთ გადაუხდელი!

სიცოცხლეს ვინცეპ ამიერიდან,  
ამ საათიდან და ამ წამიდან.  
მინაზე დარჩა მყრალი „ელიტა“,  
ჩ ე მ ი თ ა ო ბ ა  
ც ა შ ი ნ ა ვ ი დ ა!

ამდენ ლალატმა მტრულად განმანყო,  
ლამე დავუნთე ძვირფას ჩვენებებს,  
ვამჩნევ – ვბერდები!  
და ეს არ მანყობს!  
ა ხ ლ ა დ რ ო ა რ ი ს,  
დ რ ო ს ვ ა ჩ ე რ ე ბ დ ე!

## ფიცი

ჟამთასვლას მიჯრით ვკეცავ,  
მისი შეწვევით, ვინც მწამს.  
ქართულად ვხედავ ზეცას,  
ქართულად მიყვარს მინა!

თუმც დამიხარეს დროშა,  
მიმოშლილი ვარ ტივად,  
ქართულად ვნაღვლობ დრო-ჟამს,  
გულიც ქართულად მტკივავ!

არ გამითენდეს დილა,  
ქვემძრომობაში გართულს,  
არ გარდავიდე ქართულს,  
არ გადავუდგე ქართულს!

დავალაღატო ძმები,  
მაშინ დამნაცროს ელვამ,  
არ შემიმუსროს ძვლები  
ქართული სულის თელვამ!

მაშინ ამალოს ხელი  
უზენაესმა ჩემმა,  
გადავუხვიო ოდეს  
ქართულ წესსა და ჩვევას!

გალობით ვხვდები მწუხრებს,  
ვდგავარ დაგმანულ კართან,  
ქართულად ვუხრი მუხლებს,  
დედაღვთისმშობლის კალთას!

ვსტირი ქართული ცრემლით,  
ვმღერი ქართული ბგერით,  
მეამაყება ჩემი – ს ი ს ხ ლ ი,  
ჯ ი შ ი და გ ე ნ ი!

ვერ გამაკვირვოს სხვისამ,  
ვერცა მზემან და ვერც ცამ!  
მჯობი ქართულის, ვფიცავ!  
ვერ ვცან!  
ვერ ვცან და  
ვ ე რ ვ ც ა ნ!

2005 წ.





►► მ-17 ბეგრადიდან

მოვლენის არსი მდგომარეობს იმაში, რომ ტექსტებზე საუბარი უნდა დაიწყოთ იმისგან გამიჯნვით, თუ ვის ეკუთვნის ის. თუ, რა თქმა უნდა, ავტორის ბიოგრაფიული მონაცემების გაცნობის გარეშე ვერ შევძლებთ ტექსტის გაგებას (ამის მაგალითები არსებობს ლიტერატურის ისტორიაში). ეს პარადიგმა, როგორც აზროვნების ნიმუში, იქამდეც კი მივიდა, რომ მწერლის და მკითხველის უფლებები თანამედროვე საზოგადოებაში გათანაბრებულია.

რა თქმა უნდა, საავტორო უფლებები აქ არ იგულისხმება.

მე არ მაინტერესებს, რას გულისხმობს მწერალი, მე მაინტერესებს ის ინტერპრეტაციათა მრავალფეროვანი ველი და დიაპაზონი, რასაც ეს ტექსტი მთავაზობს. ის არის ლია სისტემა, ამიტომ ჩვენ უნდა ვისაუბროთ ტექსტზე და არა ავტორზე... ამიტომ კრიტიკოსი, რომელიც თავის რეცენზიას იწყებს იმით, თუ როგორი კარგი ადამიანია ესა თუ ის ავტორი და ასეც აგრძელებს, ცუდი კრიტიკოსია.

**- თანამედროვე ავტორებს ხშირად იმის გამო აკრიტიკებენ, რომ ენა გაამარტივეს და მხატვრული ღირებულებები დაკარგეს. ეთანხმებით და თუ არა ამ მოსაზრებას და თუ ეს ასეა, სადამდე შეიძლება ამ ყველაფერმა მიგვიყვანოს?**

- ხორხე ლუის ბორხესი ერთ-ერთ მოთხრობაში წერს, რომ თანამედროვე სამყარო არის სინამდვილე, რომელში მყოფი ადამიანიც თავისი თავის ბერნარდ შოუ, იესო ქრისტე და არქიმედეა. ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ ყველა ადამიანი თავის თავში ინახავს ჭეშმარიტების საზომს, არამედ იმას, რომ თავად ჭეშმარიტება გახდა რელატიური ფენომენი. ამ თვალსაზრისით, ძალიან გამარტივებულია თანამედროვე სამყაროს ხედვის ონტოლოგიური სტრუქტურა. მინდა აქვე განვმარტო სიტყვა სედიმენტაციის მნიშვნელობა, რაც ნიშნავს ენის გამარტივებას სოციალური კომფორტის სასარგებლოდ; როდესაც მე მივიღებ კომპრომისზე და ვამარტივებ ჩემს ენას, რომ მოვიპოვო სიციხის კომფორტი და ჩემსა და მკითხველს შორის შედგეს კომუნიკაცია. ამისთვის არ ვიყენებ „რთულ“ სიტყვებს, თუ სინტაქსურ კონსტრუქციებს. მაგრამ ენის ამგვარი გამარტივება, მისი პრიმორდიალური, ანუ მისი დაუშლელი იდეებად არსებული ბუნების დამახინჯება, ესენციური თვალსაზრისით არის უარყოფითი მოვლენა. ჩვენ ვიცით, რომ გარკვეული ლინგვისტური მოცემულობის გამარტივებით ვიღებთ მის ცვლილებას და სულ სხვა საზრისს. გამოდის, რომ ჩვენ ამ ლინგვისტური ერთეულის შეცვლით ენაზე ვძალადობთ და ვამახინჯებთ ჩვენს აზრებს და ღირს კი ასეთი კომპრომისი აზროვნების წინაშე?! მხატვრული ლიტერატურა ენის უნარების აქტივიზაციისაკენ უნდა ისწრაფოდეს და არა - მისი გამარტივებისკენ. ეს უნდა მოხდეს, ენის წიაღში ფენომენოლოგიური რეფლექსიის გზით, თარგმანის პრაქტიკის გზით და ა. შ. მე მინდა ვთქვა, რომ თანამედროვე სინამდვილეში ენის სედიმენტაცია არნახულ ხარისხშია წარმოდგენილი. ამას კი მიმართავენ იმიტომ, რომ ენის გონში არ არიან შესულები და არა იმიტომ, რომ მხოლოდ მკითხველთან გაიმარტივონ მისასვლელი გზა.

ენის შრეებში გარკვეული კონსტრუქციები და მატრიცები, დროთა განმავლობაში, სოციალური უსანქციოების გამო, გაქრობას, ან დეგრადაციას განიცდიან. ბოლოს ვიღებთ ენას, რომელიც ხდება მთლიანად სოციალური ინსტიტუცია. მეორე მხრივ, უამრავი მწერალი საუბრობს მკვდარ ენაზე, რომელსაც არანაირი სოციალური სანქცია არ გააჩნია, რაც ასევე უარყოფითი და არასერიოზული მოვლენაა.

**- რას გვეტყვით მწერალთა კავშირში შექმნილ მდგომარეობაზე?**

- მწერალთა კავშირი დღესდღეობით ძალზე ტრაგიკომიკურ მდგომარეობაშია აღმოჩენილი. ფაქტობრივად ის საეთოდ გამოითიშულია თანამედროვე ლიტერატურულ პროცესს. ამ მხრივ მწერალთა კავშირი ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს, თავისი გაზეთითურთ, რომელსაც თავადაც აღარ კითხულობენ. ის, რომ მათ გენიალური ნაწარმოები ნაჯღაბნებისგან ვერ გაურჩევიათ, ჩემი ბრალი ნამდვილად არ არის.

თუმცა მაინც იმედი მაქვს, რომ ახალი ხელმძღვანელობის პირობებში მწერალთა კავშირი დაუბრუნდება ლიტერატურულ პროცესს.

ესაუბრა

ნიკი ქეთილაური

# ხა გიამბო ქეხა მისი...



## „ვეფხისტყაოსნის“ იპოქრატე მთარგმნელს, ბორის გაპონოვს 80 წელი შეუსრულდა

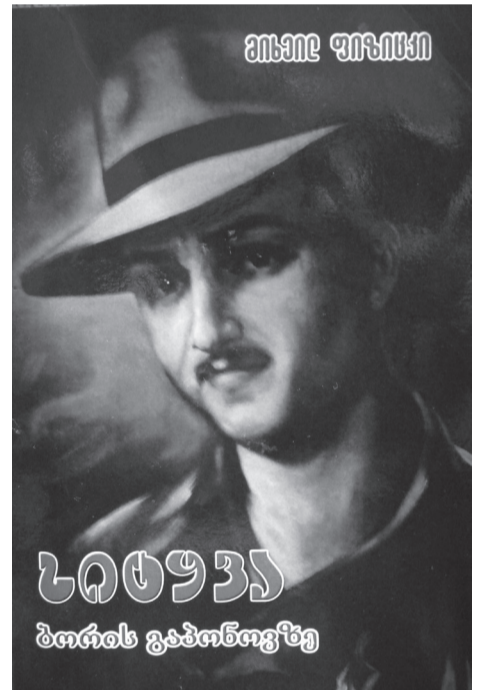
თვის, რომ ღვთისგან დაკისრებული მისია აღესრულებინა, ჯერ თავისი მშობლიური, ლამის ნახევრად მკვდარი, ენა — ივრითი — გააცოცხლა და ააღორძინა: შეაგროვა თარგმნისთვის აუცილებელი ლექსიკური მასალა — ივრითულ-რუსული ლექსიკონის ორტომეულის 28000 სიტყვიდან მისთვის საჭირო მხოლოდ რამდენიმე ათეული სიტყვა აარჩია, „გასინჯა“ ძველი ებრაული ტექსტები, შეადგინა „ივრითის ფრაზეოლოგიური ლექსიკონი“ (რომელიც დღემდე არ გამოცემულა), არ გაითვალისწინა ცნობილი თარგმნის ხელოვნების არცერთი მეთოდი; თავდაუზოგავი შრომით თავად მიაკვლია თარგმნის იმგვარ ხერხს, რომელიც ორიგინალს შეუნარჩუნებდა გარეგნულ ფორმას, სიტყვიერ ქსოვილს და ბგერით ორგანიზაციას. ხანგრძლივი მოსამზადებელი სამუშაოების განხორციელების შემდეგ მან პოემის ყველაზე სრული ტექსტი (6676 სტრიქონი) აიღო და ივრითის ისეთი ენობრივი ფონი შეარჩია, რომელიც მაქსიმალურად შეესაბამებოდა რუსთაველის ენას, „ერთი მუხლით შეამცირა ყველა ტაეპი და პოეტის გენიალური ქმნილება წარწარდა „ჩაასახლა“ ებრაულ, ივრითულენოვან გარემოში“ (44 გვ.). თარგმანის წინასიტყვაობიდან, — მისი ავტორის, აბრამ შლიონსკის სიტყვების პერიფრაზი რომ მოვახდინო — ბორის გაპონოვმა პოეტური ინტერპრეტაციის ისეთ დონეს მიაღწია, რომ რუსთაველის გენიალური ნაწარმოები „ჭურჭლიდან ჭურჭელში“ უვნებლად გადაასხა და ამით „პოეზიის, ხელოვნების და მეცნიერების სიმბიოზი“ (49 გვ.) წარმოგვიდგინა.

მისიელ ფიზიკი შთაგონებით გვიყვება ისრავლში დაბეჭდილ „ვეფხისტყაოსანზე“, როგორც პოლიგრაფიულ შედეგზე — მის ყდასა და გარეკანზე, შმუცტიტულზე, ოქროსფერად მობრიალ ქაღალდის ფერსა და ხარისხზე, ამ გამოცემისთვის საგანგებოდ ჩამოსხმულ ლიტერებზე, თითოეული თავის აღმნიშვნელ გრაფიკულ მთავარ ასოებზე, ყოველი თავის ბოლოს დართულ ორნამენტებზე; ნიგნზე თანდართულ მ. თავართქილაძის რეპროდუქციებსა და ა. შლიონსკისა და ა. ბარამიდის წინასიტყვაობებზე...

მე დღესაც არ ვიცი, ამგვარი გამოცემის ანალოგი ქართულ ენაზე არსებობს თუ არა, მაგრამ საბჭოთა საქართველოს იდეოლოგიურმა ხელმძღვანელმა დევი

სტურუამ ამის გამო სინანული გამოხატა. მაშინდელ საქართველოში ეს ფენომენური გამოცემა თითქმის შეუმჩნეველი დარჩა — ბორის გაპონოვს არათუ დაპირებული სოლიდური ჰონორარი არ გადაუხადეს, არამედ აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტში მთარგმნელადაც კი არ აიყვანეს და, თქვენ წარმოიდგინეთ, მისი მწერალთა კავშირის რიგებში მიღება თავში აზრად არავის მოსვლია... თუმცა ყოველივე ამის ფონზე, მიხეილ ფიზიკის თავის ნიგნში, ერთი საყვედურიც არ დასცდენია...

უცნაურია, თურმე ბორის გაპონოვს ქუთაისში, საფინჩიაზე, ჯაფარიძის ქუჩაზე, ჩემს მე-



ნიგნის ყდა. მხატვარ ცისანა ჯანაშვილის მიერ შესრულებული ბორის (დოვ) გაპონოვის პორტრეტი

ზობლად უცხოვრია. ვინ უწყის, ქუჩაში მოთამაშე ყმანვილს, იქნებ, თვალი მომიკრავს მისთვის, როცა ჩემს მეზობელ, გაზეთ „ქუთაისის“ რედაქტორ გივი მეფისაშვილთან მიჰქონდა თავისი ნიგნი-შედეგრი.

ძალიან მახარებს, რომ „ვეფხისტყაოსანი“ ივრითზე ქუთაისში ითარგმნა, მაგრამ ასევე ძლიერ მეთამაშება ის, რომ მიხეილ ფიზიკის ამ არაჩვეულებრივი ნიგნის ყდას ჩემი ამერიკელი მეგობრის, შესანიშნავი მხატვრის, ქალბატონ ცისანა ჯანაშვილის მიერ შესრულებული ბორის გაპონოვის უბადლო პორტრეტი ამშვენებს.

უზომოდ ვისიამოვნე ამ ნიგნის ნაკითხვით, იმით — თუ როგორ უკვდავყოფს მეგობარი თავისი იმ დიდი მეგობრის ღვაწლსა და ამაგს, რომელმაც პირველად გააცნო ებრაელ ერს ქართველი ერი „მისი ზემოთაგონებული სულის — შოთა რუსთაველის მეოხებით.“ (ა. შლიონსკი)

გიორგი ბელუა



მხატვარ მიხეილ (მორდახაი) ჯანაშვილის მიერ შესრულებული ბორის (დოვ) გაპონოვის პორტრეტი

პოეტის თმის ღერი

პოეტსაც აქვს თავისი ფასი, უსმინეთ მის ხმას და მის სიმღერას, თუნდაც მისი ხმა იყოს წვრილი, ვით ჯუღიეტას ერთი თმის ღერი. და, თუ განწყება ის წვრილი ღერი, მაშინ პირქუში დედამინა, ბურთისმაგვარი, ჩაქეანება უფსკრულისაკენ, ანდა ვინ იცის – გაიბლანდოს სადღაც ღრუბლებში. გესმით? ხანდახან ასეც ხდება, რაღაც ჰკიდია ერთ წვრილ თმის ღერზე და პოეტის ხმა დღეს თმის ღერია. გესმით? იქ, სადღაც, ვიღაცას ესმის.

ამგავი მსგავსი სინამდვილისა

(პოლემიკური ლექსი)

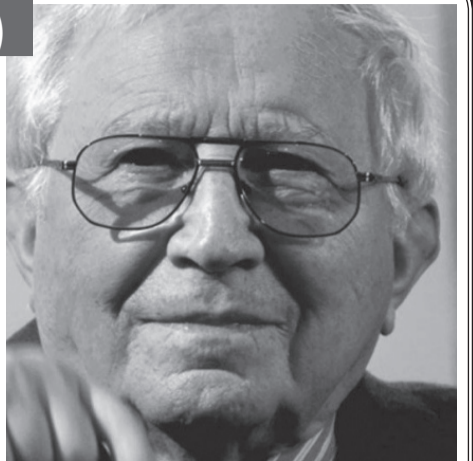
1

აი, აგურის წითელი სახლი, მობინადრეთა სამი სართული... აქ გადმოვარდა კაცი მაღლიდან და ქვაფენილზე გდია ამგვარად: დაფარული აქვს სახე გაზეთით, მის ირგვლივ ხალხი ჯგუფად დამდგარა. ამბობენ, საყვარელმა გადმოაგდო ფანჯრიდან, ამბობენ, მისი მიტოვება უნდოდაო. ორი კოპნია ქალიშვილი ღიმმორეული შეჯგუფულ ხალხის ცდილობს გართობას: მფრინავს ბაძავდა, ცაში ფარფატის, განავარდების ჰკლავდაო ჟინი. დგას ხალხი ჯგუფად მდუმარე გვამთან, ყვითელ ფეხსაცმლით ფეხშემოსილ მკვდრის ახლოს გდია ქუდიც გასვრილი. ამბობენ: „ბედშავს შვილები ჰყავდა, ქალს, დამანგრეველს ბედნიერების, ჩემივე ხელით დანით ავქნიდი“. აი, ამ სახლის ორი ფანჯარა, ერთი ფირფიცრით ამოჭედილი, კატა-ძაღლივით უღრენდნენ ერთუროს, დღეს მის თვალებში ღამე ჩამდგარა და ქვაფენილზე კაცი კი არა, ხორცია, რაიც უნდა გაიხრწნას. მითხარ, პოეტო, რითი უშველი მას, ვინც მოღუშულ სახლის ფანჯრიდან ძირს გადმოეშვა? დღე იყო მშვიდი, წყნარი ივლისის, ცხრაას ორმოცდა ოთრმეტი წელი, ჩვეულებრივი თბილი შუადღე.

2

ჩვენ, ვინც ვლაქლაქებთ ლექსის წერაზე, ვერსიფიკაციას, ტრადიციას, მიმბაძველობას ხშირად ვახსენებთ, ჩვენ, ვინც ვწერთ მწყაზარ გართომულ და ურითმო ლექსებს, ვთხზავთ პოემებს და ოდებს ვმღერით, ჩვენ, ვინც ვჭიკჭიკებთ, როგორც ჩიტები, და ამ სიმღერით მივიჩქარით სადღაც შორეთში, მივაპროთ მზერა მიცვალებულს. რად არ მივეციტ გრძნობა ახალი, რად არ მივეციტ თვალი ახალი, რად არ მივეციტ სახე ახალი,

ტადეუმ რუჟევიჩი (1921 წ.)



ტადეუმ რუჟევიჩი – პოეტი, პროზაიკოსი, დრამატურგი და ესეისტი, თანამედროვე პოლონური ლიტერატურის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელი. მისი პირველი ლექსები 1939 წელს გამოჩნდა პოლონურ ჟურნალ-გაზეთებში. 1944 წელს, პოლონეთის ოკუპაციის პერიოდში, იატაკქვეშეთში გამოდის მისი ანტიფაშისტური ლექსების წიგნი. ტ.რუჟევიჩი ძალიან ახალგაზრდა აღიარეს კლასიკოსად. საქართველოში 1965 წელს რამდენიმე ლექსი, ჩემს მიერ თარგმნილი, დაიბეჭდა „ლიტერატურულ საქართველოში“. 1969 წელს გამოვეცი მისი ლექსების პირველი კრებული. 1985 წელს წიგნად გამოვაქვეყნე ტ. რუჟევიჩის გახმაურებული პიესა „კარტოთეკა“, რომელიც პოლონელმა რეჟისორმა პოგდან პუსაკოვსკიმ დადგა კ. მარჯანიშვილის თეატრში. ამ ხნის განმავლობაში გამოვეცი მისი მრავალი ლექსი და რამდენიმე პიესა. რუჟევიჩის შემოქმედება თარგმნილია მსოფლიოს მრავალ ენაზე.

პოლონურიდან თარგმნა: ჯემალ ჭელიძე.

ფიქრი ახალი, აზრი ახალი რად არ მივეციტო? თუ არ გვისმენდა, არად აგდებდა ჩვენს დარიგებას და შთაგონებას, უნდა დროულად რამე გველონა. ახლა კი მოკვდა იმ შხამისაგან, რაიც დატოვა ძველმა ქვეყანამ იმის სულში და იმის სხეულში. უნდა ვუფრთხილდეთ ადამიანებს და მათ სულიერ სიცარიელის, უიმედობის, უსასოობის მარწუხში მარტო ნუ მივატოვებთ! ჩვენ პასუხს ვაგებთ მათ სიცოცხლეზე, ნუ მივატოვებთ მარტოდმარტოებს! თუ პოეზია დაივიწყებს ამის შესახებ, მაშინ ეს ჩვენი პოეზია ძაგების ღირსი და ზიზღმომგვრელი ბოდვა იქნება.

ცხოვრების ფარსულში

სიცოცხლის შემდეგ, სიკვდილის შემდეგ, ისევ შეიგრძნე მაღლი ცხოვრების და მის მორევეში ცურვა შევძელი. სიცოცხლის შემდეგ, სიკვდილის შემდეგ ვქმნიდი ბუნებას, ვქმნიდი ცხოველებს, სიცოცხლეს ვქმნიდი სიკვდილის შემდეგ. – ეს მაგიდაა, – ასე ვამბობდი, – ეს მაგიდაა. მაგიდაზე დევს დანა და პური, ადამიანებს როცა სჭირდებათ, დანით პურს ჭრიან და შემდეგ პურით იკვებებიან. ადამიანი უნდა გიყვარდეს, – ვიმეორებდი მე დღე და ღამე, – უნდა გიყვარდეთ ადამიანი, ვეუბნებოდი ადამიანებს. – ეს ფანჯარაა, – ასე ვამბობდი, – ეს ფანჯარაა, ფანჯრის გადღმა მომცრო ბალია, ბალში კი ვაშლის ხეები დგანან, ყოველ წელიწადს ხენი ყვავიან, შემდეგ ყვავილთა ნიაქპარია, შემდეგ ნაყოფი ხეზე მნიფდება, შემდეგ ვაშლები დაიკრიფება და, ვაშლებს რომ კრეფს, მამაჩემია. სახლის წინ ვზივარ. ეს დედაბერი თხას რომ მიათრევს, თოკს ჩაბლუჯვია ორივე ხელით, ის საჭიროა, ის ძვირფასია, ვიდრე სამყაროს სხვა საოცრება. ვინც გაიკვირვებს, ვინც გაოცდება, ადამიანის მკვლელია იგი, კაცობრიობის მკვლელია იგი. აი, ეს არის ადამიანი, ეს არის ხე და ეს არის პური. ადამიანებს კვება სჭირდებათ, რათა იცოცხლონ ამ ქვეყანაზე.

ძვირფასი არის ადამიანი, დიდია მისი სიცოცხლის ფასი, ყოველივეზე ასწილად ძვირი, რაც კი უკვდავყვეს მისმა ხელებმა. ადამიანი დიდი განძია, – ვიმეორებდი მე დაჟინებით. ვამბობდი: – აი, ეს არის წყალი. ვეფერებოდი ზედაპირს წყლისას. „წყალო, – ვამბობდი, – კეთილო წყალო, მოუსვენარო წყალო, მისმინე!“ ლაპარაკობდა ადამიანი წყალთან, მთვარესთან, მიწასთან, ცასთან და ყვავილებთან. ცაც დუმდა, მიწაც, ჩიტიც და, წყალიც. და თუ რაიმე ხმა შემოესმა მინისგან, ცისგან, წყლისგან, იგი ხმა იყო ადამიანის – მისივე მსგავსის იყო პასუხი.

წერილი კაციჭამიებს

ძვირფასო კაციჭამიებო, ნუ უცქერით ადამიანს მგელივით, რომელიც გთხოვთ – დამითმეთ ადგილი ვაგონშიო, გაიგეთ, სხვასაც აქვს ფეხები და საჯღომი. ძვირფასო კაციჭამიებო, შეჩერდით ერთ წამს, ნუ თელავთ სუსტებს, ნუ აღრჭიალებთ კბილებს, გაიგეთ: ბევრია ადამიანი ქვეყნად და უფრო მეტი იქნება! ცოტა შევიწროვდით, მიეციტ ადგილი. ძვირფასო კაციჭამიებო, გვედრებით, ნუ იყიდით ყველა ღილს, სანთელს, მაკარონს. ნუ ბურღლუნებთ ზურგშექცეული: მე, მე, ჩემი, ჩემი, ჩემი მუცელი, ჩემი ხალათი, ჩემი ფეხსაცმელი, ჩემი შარვალი, ჩემი ცოლი, ჩემი შვილები, ჩემი აზრი. ძვირფასო კაციჭამიებო, ნუ შეგვსანსლავთ, გესმით?! თავადაც იცით, მკვდრეთით აღდგომა არავის ძალუძს.

